

L
10

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
's-GRAVENHAGE

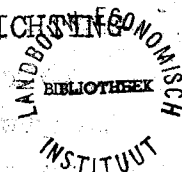

165

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

DEN HAAG (Schev.) - VAN STOLK WEG 29 - TELEF. 55.23.50 - GIRO 41.22.35

NOTA VOOR DE LEDEN VAN DE AKKERBOUW-COMMISSIE VAN DE STICHTING
VOOR DE LANDBOUW.

L₂₀
167A

Gedurende de laatste maanden is er binnen het Landbouw-Economisch Instituut een discussie gevoerd over de wenselijkheid om het bedrijfseconomisch onderzoek op de akkerbouwbedrijven op een nieuwe basis te plaatsen.

Aanleiding tot deze discussie waren de toenemende moeilijkheden welke bij dit onderzoek naar voren kwamen.

De huidige administratie en haar bezwaren.

De administratie op de akkerbouwbedrijven was tot nu toe gericht op het per bedrijf berekenen van de kostprijzen van de verschillende voortgebrachte producten. Hiervoor was noodzakelijk dat voor ieder bedrijf alle kosten en opbrengsten werden verdeeld over de verschillende producten.

De voornaamste bezwaren welke aan deze vorm van administratie kleven zijn de volgende:

1. Als gevolg van de omvangrijke administratie kunnen per landbouwgebied slechts weinig bedrijven in het onderzoek worden betrokken. De basis blijft zodoende steeds zéér smal.
2. Bij dit kleine aantal bedrijven is de grote onderlinge variatie oorzaak, dat het verkregen gemiddelde statistisch onvoldoende verantwoord is en daardoor gedeeltelijk haar eigenlijke betekenis verliest.
3. Deze vorm van administratie geeft heel weinig aanknopingspunten voor de bedrijfseconomische voorlichting. De technische kant van het bedrijf is in deze vorm noodzakelijkerwijze ondergeschikt aan de zeer veel werk vragende (economische) kostenverdeling.
4. Mede als gevolg van het onder 3 genoemde bezwaar veroorzaakt de omvangrijke administratie een regelmatige wisseling van deelnemers aan dit onderzoek.

Deze wisseling is zeer nadelig voor de zo noodzakelijke vergelijkbaarheid van de resultaten over meerdere jaren.

Welke mogelijkheden zijn er in het kader van een nieuwe vorm van administratie?

Als resultaat van de gevoerde discussie is de wenselijkheid naar voren gekomen om het onderzoek te richten op het berekenen van de rentabiliteit van het bedrijf als geheel, geldend voor groepen van bedrijven van hetzelfde bedrijfstype.

Wat betreft de administratieve verwerking kan het aantal geadmistreerde bedrijven bij deze vorm ongeveer 3x zo groot worden.

66/975

Deze vorm van administratie geeft de volgende voordelen:

1. Bij een groter aantal bedrijven, kan een statistisch beter verantwoord beeld gegeven worden, van de gemiddelde rentabiliteit van groepen bedrijven van hetzelfde bedrijfstype in de verschillende jaren.
2. De analyse van de resultaten van het bedrijf als geheel maakt het mogelijk de zwakke plekken in het bedrijf aan te wijzen. Bij deze vorm zal de bedrijfseconomische voorlichting in de praktijk doelmatiger kunnen worden.
3. In verband met deze betere mogelijkheden van bedrijfsvoorlichting aan de deelnemende bedrijven zal het vinden van deelnemers en de wisseling daaronder bij een meer eenvoudige administratie aanzienlijk minder bezwaren met zich meebrengen.

Kan bij deze vorm van administratie nog een bruikbare basis voor de prijspolitiek worden gegeven?

Als resultaat van de eenvoudige administratie worden jaarlijks de kosten en opbrengen per gemiddeld bedrijf berekend.

Deze kosten en opbrengsten van het bedrijf als geheel moeten het uitgangspunt vormen voor eventuele berekeningen voor de toekomst.

T.a.v. dit punt kan het volgende opgemerkt worden.

- I. Een voordeel verbonden aan deze werkwijze is dat de resultaten van het bedrijf als geheel een belangrijker maatstaf voor de beoordeling van een bepaalde prijspolitiek vormen naarmate van meerdere producten de prijs wordt vrijgelaten.

Immers wordt dan voor die producten het verband tussen kostprijzen en prijzen min of meer losgemaakt.

Zou men zich in zijn berekeningen daarom beperken tot die producten waarvan de prijzen tussen meer of minder nauwe grenzen nog worden vastgesteld dan is een beoordeling van de prijspolitiek in algemene zin niet mogelijk indien men zich uitsluitend baseert op de kostprijsberekeningen van die producten.

Het vaststellen van de kosten en opbrengsten per bedrijf op een statistisch gezien, voldoende aantal bedrijven geeft dus de mogelijkheid om het absolute niveau van de prijzen in een bepaald jaar te beoordelen.

- II. Bij verandering in het kostenpeil kan de invloed van die wijzigingen op de totale kosten per bedrijf gemakkelijk worden berekend. Hetzelfde geldt ook voor veranderingen in de prijzen der producten.

320.523.633

Het is dus mogelijk om een zg. vóórcalculatie op te stellen waarvan waarin rekening wordt gehouden met eventuele wijzigingen in het kostenpeil en in de prijzen der producten.

III. Voor deze voorcalculatie is het heel goed mogelijk de opbrengsten in kg voor de belangrijkste gewassen te normaliseren op het peil dat gemiddeld wordt behaald.

Het resultaat van een dergelijke berekening voor de toekomst is, dat de vermoedelijke rentabiliteit voor een toekomstig productie-jaar wordt berekend onder genormaliseerde omstandigheden.

Bij wijze van voorbeeld is hieronder een opstelling gemaakt van de vorm waarin een dergelijke berekening eventueel kan worden uitgebracht. Deze opstelling is uitsluitend als voorbeeld bedoeld, de cijfers hebben op zichzelf geen reële waarde.

Berekening van de vermoedelijke opbrengsten per ha cultuurgrond voor oogst 1949 onder normale omstandigheden, op 11 akkerbouwbedrijven in W. Noord-Brabant, gebaseerd op het bouwplan voor oogst 1947.

Gr.gebr. in % v.d. oppervl. cultuurgr. 1947/'48	Omschrijving	Genorm. opbr. in kg p.ha gewas	Vermoed. prijs p. 100/1000 kg	Opbrengsten in guldens ²⁾		Wijzig.opbr. bij pr.stijging of daling van fl.1,- p.100/100kg
				per ha gewas	per ha cultuurgrond	
	Marktb.gewas					
9,4	Tarwe	3500	21,-	735,-	69,-	3,30
12,5	Gerst	3700	19,-	703,-	88,-	4,60
5,4	Haver	3700	17,50	648,-	35,-	2,00
0,3	Rogge	3600	21,-	756,-	2,-	0,10
27,6	Totaal granen	-	-	-	194,-	10,00
2,8	Groene Erwten	2500	32,50	813,-	23,-	0,70
0,9	Br.en W.bonen	-	-	-	6,-	+ 0,15
3,7	Totaal peulvr.	-	-	-	29,-	0,85
3,2	Vlas-ongerepeld	7500	17,-	1275,-	41,-	2,40
3,4	Vlas-te velde verk.	-	-	590,-	20,-	-
3,8	Handelszaden	-	-	1105,-	42,-	-
13,8	Eens.aardapp.	25000	6,-	1500,-	207,-	34,50
5,5	Pootaardapp.	1) -	1) -	2100,-	115,-	+ 8,50
15,1	Suikerbieten	41000	38,-	1558,-	235,-	+ 6,20
4,5	Overige gew.	-	-	-	45,-	-
-	Bijproducten	-	-	-	20,-	-
80,6	Tot.marktb.gew.	-	-	-	948,-	
-	Af.berekende opbrengst v.d. vervoederde gew.	-	-	-	36,-	
80,6	Netto geldopbr. v.d.marktb.gew.	-	-	-	912,-	
19,4	Voedergewassen					
	Melk	-	-	-	60,-	
	Rundvee	-	-	-	32,-	
	Overig. vee	-	-	-	36,-	
19,4	Netto geldopbr. v.d.veehouderij	-	-	-	128,-	
100	Netto geldopbrengst	-	-	-	1040,-	

2) Voorzover geen opbrengsten in natura zijn vermeld, werden de geldopbrengsten per ha aangehouden, verkregen uit oogst 1947.

1) Rekening houdend met het prijsverloop werd de opbrengst in gld. gesteld op gemiddeld 75% van de opbrengst van oogst 1947. Door de grote verscheidenheid in rassen, maten en keuringsklassen is het niet mogelijk, de gemiddelde opbrengst in kg als basis te nemen voor de berekening.

Berekening van de vermoedelijke kosten per ha cultuurgrond voor oogst 1949, gebaseerd op het bouwplan voor oogst 1947.

Kosten per ha cultuurgrond.

Kostensoorten	Oogst 1947	W.C.	Oogst 1949
1. Loon: betaald loon	268,-	1,05	281,-
loon boer en gezinsleden	67,-	1,05	70,-
2. Sociale lasten	59,-	1,05	62,-
3. Kosten werktuigen	66,-	1,00	66,-
4. Werk door derden	36,-	1,00	36,-
5. Afleveringskosten	4,-	1,00	4,-
6. Aangekocht veevoeder	45,-	0,80	34,-
7. Zaaizaad en pootgoed	104,-	0,90	94,-
8. Aangekochte meststoffen	87,-	1,00	87,-
9. Pacht	95,-	1,00	95,-
10. Rente gewassen en vee	22,-	1,00	22,-
11. Overige kosten	67,-	1,00	67,-
Totaal per ha	f. 920,-		f. 918,-
Opbrengsten per ha cultuurgrond	f.1099,-		f.1040,-
Netto-overschot per ha	f. 179,-		f. 122,-

IV. Tenslotte kan nog opgemerkt worden dat naast berekeningen voor het bedrijf als geheel, welke van belang zijn om het absolute prijsniveau te beoordelen, daarnaast altijd nog kostenberekeningen kunnen worden uitgevoerd per gewas om aan te geven hoe de kosten voor de verschillende gewassen zich t.o.v. elkander verhouden.

Deze kostenberekeningen kunnen met behulp van bepaalde normen welke aan de boekhoudingen en andere gegevens worden ontleend toch een vrij grote mate van nauwkeurigheid bereiken.

's-Gravenhage, 5 Maart 1949
Samengesteld door: Drs A.R. van Nes

AFD. BEDRIJFSECONOMISCH ONDERZOEK,
de Adjunct-Directeur,

P.M. van Nieuwenhuyzen
(Drs P.M. van Nieuwenhuyzen)